

Händelseanalys efter patientskada ger vinst

Med ambitionen att undvika patientskador lockar LÖF, Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag, samtliga vårdenheter med ett stimulansbidrag om 10 000 kronor.

Villkoret är att skadan är anmäld till patientförsäkringen och att det upprättas en risk- och händelseanalys på ett strukturerat sätt. Helst enligt den nytgivna handboken som bland annat finns tillgänglig på LÖFs hemsida. Men genomarbetade analyser efter annan välkänd metod accepteras också. Kurser i analysförfarandet kommer under året att arrangeras ute i landstingen.

LÖF har redan de första ansökningarna på sitt bord och räknar med att ta emot ett drygt hundratal per år. Pengar för ändamålet finns avsatt i budgeten. Till att börja med gäller erbjudandet alla skador oavsett svårighetsgrad eller specialitet. Systemet med stimulansbidrag kommer att omprövas årligen.

Förhoppningen är förstås att få in så många analyser som möjligt. LÖF förbehåller sig rätten att redigera materialet

och lägga in det i en sökbar databas i aidentifierat skick.

– Materialet ska inte under några omständigheter delges myndigheter eller publicerats på annat sätt än vad som angivits ovan, lovar chefläkare Jon Ahlberg vid LÖF, tillika medicinsk redaktör i Läkartidningen.

– En risk- och händelseanalys görs ju främst för att den egna enheten ska förbättra sina rutiner så att en liknande skada inte inträffar igen. Genom att samla in och systematisera analyserna kan nu även andra ta del av erfarenheterna, tillägger han.

LÖF ser gärna att analysen görs så snart som möjligt efter skadetillfället. Personskaderegleringens beslut i frågan behöver inte avvaktas. Rätt utförda analyser, som bland annat måste innehålla åtgärder som leder till ökad patientsäkerhet, ger kliniken eller motsvarande 10 000 kronor

Jon Ahlberg

Foto: Tombjörn Zardig

att användas i verksamheten.

Ett starkt önskemål från patienter som skadas är just att sjukvården agerar så att samma misstag inte drabbar någon annan. LÖF har de senaste åren stegvis förbättrat återföringen av information om skadeanmälningar till vården för lärande.

– Med ekonomiska incitament tror vi att den processen kan påskyndas ytterligare. Hittills har vi bara fått positiva gensvar från chefläkare och vi upplever generellt ett ökat engagemang för patientsäkerhet, säger Jon Ahlberg.

Nästa steg i LÖFs skadeförebyggande arbete är att minska de kostsamma förlossningsskadorna. En förlossningsstudie pågår och i augusti räknar man med att presentera preliminära resultat. Förhoppningen är att kunna peka ut förbättringsåtgärder för att minska förlossningsskadorna. Landsting vars sjukhus sedan tillämpar kunskaperna skulle från 2008 kunna erbjudas en rabatt på sin försäkringspremie.

Amelie Cardell

amelie.cardell@lakartidningen.se

Obligatorisk patientförsäkring

Sedan 1997 är vårdgivaren skyldig att ha en patientförsäkring som täcker patientens eventuella anspråk på ersättning.

LÖF försäkrar landstingens, regionernas och Gotlands kommuns ansvarighet gentemot patienter som skadas i samband med hälso- och sjukvård. Sammanlagt går en procent av LÖFs årliga budget till patientsäkerhetsarbete. En siffra som ökat stadigt de senaste åren.

Privata vårdgivare som saknar avtal med ett landsting har sin försäkring i enskilda försäkringsbolag.

LÖF har i sin tur kontrakterat PSR Personskadereglering AB att svara för utredning och reglering av patientskador i LÖFs försäkring.

Den som är missnöjd med resultatet av företagets utredning kan överklaga till Patientskadenämnden.

Årligen får PSR in omkring 9 000 anmälningar (motsvarar för sjukhusen ungefär 0,2 procent av inlagda patienter). Cirka 45 procent får ersättning, vilket innebär att deras skada då bedömts som undvikbar. Den totala ersättningen till patienter under ett år ligger på ungefär 300 miljoner kronor.

En skada måste anmälas inom tre år från det att patienten fick kännedom om skadan och aldrig senare än tio år räknat från den dag skadan orsakades.

Den vanligaste anmälningen gäller skada i samband med total höftplastik (cirka 150 per år). Förlossningsskadorna hör till de enskilt mest kostsamma. Ersättningarna kan där uppgå till åtta miljoner kronor per skadat barn.

LÖFs webbplats:

www.patientforsakring.se

Inga ekonomiska skäl för generisk förskrivning

Generisk förskrivning underlättar för förskrivarna. Där emot finns inga ekonomiska vinster att hämta i ett sådant system. Det skriver Läkemedelverket i sin rapport till regeringen.

För drygt tre år sedan infördes möjlighet till generiskt utbyte av läkemedel på apotek. I diskussionen inför den reformen förekom också alternativet generisk förskrivning. Att regeringen fastnade för alternativet med utbyte berodde

bland annat på att ett system med generisk förskrivning ansågs krångligt, bland annat på grund av generikans många gånger trassliga beteckningar.

Trots det gav regeringen förra året Läkemedelverket i uppdrag att analysera effekterna av ett införande av generisk förskrivning. Enligt Läkemedelverkets rapport berodde det främst på problemen med återrapportering till förskrivare efter utbyte av läkemedel på apotek.

Nu är Läkemedelverket klar med sin analys och konstaterar att behovet av att införa generisk förskrivning är svagt efter utbytesreformen. Det finns heller inga ekonomiska skäl att införa generisk förskrivning, tvärtom skulle det medföra en hel del initiala kostnader för utveckling av IT-system och utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal.

Läkemedelverket anser också att det evidensbaserade underlaget beträffande generisk

förskrivningspåverkan på patientsäkerheten har sådana brister att det varken går att användas som argument för eller emot ett sådant system.

Däremot menar Läkemedelverket att generisk förskrivning har en pedagogisk fördel och dessutom skulle det underlätta för förskrivaren att slippa välja specifik produkt utan enbart fokusera på läkemedelssubstans.

Sara Gunnarsdotter

sara.gunnarsdotter@lakartidningen.se

Norsk professor avslöjade forskningsfusk

Fusket bakom studien om risken att få muncancer var uppenbart och borde ha upptäckts för länge sedan.

Det säger professorn i epidemiologi, Lars Vatten, vid NTNU i Trondheim, som här omveckan avslöjade en av de största forskningskandaler-na någonsin. Artikeln som publicerades i The Lancet i oktober förra året bygger på påhittade resultat och låtsaspatienter. Den norske cancerforskaren, verksam vid Radi-umhospitalet i Oslo, erkände bluffen sedan Lars Vatten konfronterat honom med sina upptäckter.

– Jag såg på en gång att något var lurtt och ringde både till den aktuella cancerforskaren och hans chef, säger Lars Vatten. Under ett möte som varade i två timmar kunde han inte svara förnuftigt på

våra frågor. Till slut berättade han sanningen, säger Lars Vatten till Läkartidningen.

Bland dem som först anade oråd var den norska statsministerns syster, läkaren Camilla Stoltenberg, med ett överordnande ansvar för den norska databasen CONOR. Hon reagerade på cancerforskarens uppgifter om patientrapporter från databasen under år när den inte ens existerade. Camilla Stoltenberg vidarebefordrade sina misstan- kar till styrelsen i CONOR, däribland Lars Vatten som direkt satte igång att undersöka saken.

Det visade sig att merparten av de personer som ingick i studien var uppdiiktade och dessutom födda på samma dag. CONOR har överhuvud- taget inte lämnat ut några data till forskaren.

Chefredaktören för The Lancet, Richard Horton är be- drövd och säger till Svenska Dagbladet att det är den stör- sta svindel från en forskare som världen någonsin har sett. Artikeln hävdar att ris- ken att få muncancer minskar för dem som tar NSAID-pre- parat. Som en följd av studien gick amerikanska hälsomyndigheter ut med en varning mot vissa vanliga, smärtstil- lande preparat.

De norska myndigheterna har utsett en granskningskom- mission under ledning av An- ders Ekbom på institutionen för medicinsk epidemiologi vid Karolinska institutet i Stockholm. Kommissionen ska bland annat intervjua de 13 medförfattarna, däribland några av världens främsta cancerforskare.

– Vi ska också granska fors-

karens tidigare arbeten. Vår rapport ska vara klar i april, säger Anders Ekbom, ledamot i Sveriges läkarförbunds cen- tralstyrelse.

Flera av forskarens arbeten har resulterat i artiklar i in- ternationellt ansedda medi- cintidskrifter. Efter att en ar- tikel publicerats i The New England Journal of Medicine lovade National Cancer Insti- tute i USA att stödja hans forskning med 10 miljoner dollar. En del av summan har redan betalats ut.

Den norska hälsoministern Sylvia Brustad talar i norska medier om att införa en lag, möjligen med fängelse som påföljd, för att förhindra framtida fusk med medicinsk forskning.

Amelie Cardell

amelie.cardell@lakartidningen.se